

Podjatost, vyloučení z řízení

Požadavkem, aby poradě senátu nebyl přítomen nikdo jiný než členové senátu a zapisovatel, jsou sledovány zejména dva cíle. Prvním z nich je objektivní (vnější) zajištění (vytvoření) podmínek, aby byl naplněn požadavek vyplývající z čl. 95 odst. 1 Ústavy, čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a § 62 odst. 1 zákona č. [6/2002](#) Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), totiž, aby o věci rozhodoval nezávislý a nestranný soud soudcem, který je při rozhodování vázán jen zákonem a mezinárodní smlouvou, který se řídí právním řádem České republiky, vykládá jej podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a v souladu s ním rozhoduje nezávisle, nestranně a spravedlivě. Druhým je zajistit, aby tyto požadavky na kvalitu soudu a soudce při rozhodování byly jako naplněné dávány najevo. Nejde jen o to, aby soudce měl skutečně vytvořeny podmínky pro nezávislé a nestranné rozhodování při splnění dalších uvedených požadavků, ale aby takto bylo rozhodování soudce také vnímáno. Ve vztahu k ustanovení § 37 odst. 1 o. s. ř. to znamená, že smyslem tohoto ustanovení je vytvoření takových podmínek, aby k tvorbě rozhodnutí soudu bylo přístupováno bez nebezpečí možného ovlivnění ze strany jiných osob a aby bylo zajištěno nezávislé rozhodování senátu. Vstoupila-li proto do jednací síně, v níž probíhala porada senátu, nebo byla-li poradě senátu přítomna jiná osoba (mimo členy senátu a zapisovatele), je dána pochybnost o nepodjatosti senátu, neboť za této situace nelze jednoznačně vyloučit (s ohledem na to, že šlo o poradu senátu, to ani objektivně není možné), že tito soudci získali o věci poznatky neprocesním způsobem. Účastníci řízení se tak mohou důvodně domnívat, že další osoba (osoby) se mohla na formulaci (tvorbě) rozhodnutí senátu podílet.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 1659/2012, ze dne 21.3.2013)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce P. A., zastoupeného Mgr. F.M., advokátem se sídlem v P., proti žalované Č.a., a. s. se sídlem v P., zastoupené Mgr. et Mgr. A.V., advokátkou se sídlem v P., o neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 19 C 299/2008, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. prosince 2011, č. j. 62 Co 73/2011-164, tak, že rozsudek městského soudu a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 7. září 2010, č. j. 19 C 299/2008-96, se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 6 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Dopisem ze dne 4. 11. 2008 žalovaná sdělila žalobci, že s ním okamžitě ruší pracovní poměr „ve smyslu“ § 55 odst. 1 písm. b) zákoníku práce. Důvod k tomuto opatření spatřovala v tom, že dne 3. 11. 2008 žalobce z počítače PC NOH 119 neoprávněně vstoupil do systému GAETAN a změnil údaje o pohlaví cestujících tak, aby se na lince OK024 PRG-OSR vytvořila zdánlivá hmotnostní rezerva, jež takto dosáhla 90 kg, a že téhož dne překročil své pravomoci, když v odbavovacím systému Load Control vkládal maximální možné plnění paliva na plně obsazené letadlo, k čemuž je oprávněn pouze zaměstnanec oddělení Load Control. Pokusem změnit údaje o hmotnosti a vyvážení letadla přímo ohrozil bezpečnost letu, neboť skutečná hmotnost letounu by byla vyšší, než umožňuje Letová příručka.

Žalobce se domáhal (žalobou změněnou se souhlasem soudu prvního stupně), aby bylo určeno, že uvedené okamžité zrušení pracovního poměru je neplatné, a aby bylo žalované uloženo zaplatit

žalobci náhradu mzdy ve výši průměrného výdělku ode dne 18. 11. 2008 do dne vydání rozsudku ve výši 187.056,- Kč za jednotlivý měsíc. Žalobu odůvodnil tím, že se jednání uvedených v okamžitém zrušení pracovního poměru nedopustil.

Obvodní soud pro Prahu 6 – poté, co usnesením vyhlášeným do protokolu při jednání dne 25. 3. 2010 řízení o náhradě mzdy vyloučil k samostatnému řízení - rozsudkem ze dne 7. 9. 2010, č. j. 19 C 299/2008-96, „žalobu s návrhem na určení, že žalovaným dopisem ze dne 4. 11. 2008 učiněné okamžité zrušení pracovního poměru se žalobcem, doručené žalobci dne 5. 11. 2008, je neplatné“, zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žalobce skutečně vstoupil do systému GAETAN a změnil v něm údaje, jak je mu vytýkáno v okamžitém zrušení pracovního poměru. Neuvěřil žalobci, že v době, kdy změny probíhaly, byl v letadle a nemohl je provést, neboť z výpovědi svědka Ing. S. bylo prokázáno, že dne 3. 11. 2008 nastupovala posádka do letadla jen jednou, před odletem nečekali dlouho a letadlo odletělo ve 13:11 hod.; posádka letadla nenastupovala k plánovanému odletu ve 12:20 hod. Žalobce tak měl možnost být v době od 11:52 do 12:00 hod. v průletové místnosti a změny provést. Svým jednáním žalobce porušil základní povinnosti zaměstnance stanovené v ustanovení § 301 písm. c) zákoníku práce dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jím vykonávané i ostatní předpisy vztahující se k jím vykonávané práci, se kterými byl řádně seznámen, a v ustanovení § 301 písm. b) zákoníku práce ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením zničením a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 14. 12. 2011, č. j. 62 Co 73/2011-164, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalované náklady odvolacího řízení 8.100,- Kč k rukám advokátky Mgr. et Mgr. A.V. Souhlasil se soudem prvního stupně, že nepřímé důkazy, které byly v řízení provedeny, jednoznačně prokazují, že se žalobce dopustil jednání, jež mu bylo vytknuto v dopise žalované ze dne 4. 11. 2008. Připomněl, že žalobce 1. absolvoval školení na systém GAETAN a uměl ho používat, 2. telefonoval zaměstnanci Load Control svědka D. a požadoval po něm nepřípustné provedení změny v počítačovém systému GAETAN v tom směru, aby byla vytvořena hmotnostní rezerva letadla, 3. telefonicky kontaktoval zaměstnankyni odbavení svědkyni J. a nestandardním způsobem zjišťoval situaci ohledně odletu letadla, 4. poté, kdy svědek Dvořák odmítl jeho požadavek ohledně zásahu do systému GAETAN, uvedl, že „si to zařídí sám“, 5. sám připustil, že je za incident zodpovědný, 6. ve své účastnické výpovědi připustil, že požadoval provedení nestandardní změny ohledně změny počtu zavazadel zapsaných jako příruční, 7. měl zájem na tom, aby se hmotnostní rezerva letadla vytvořila, neboť chtěl dostat na palubu letadla svědka H., 8. byl v průletové místnosti, odkud se změny v systému GAETAN v počítači žalovaného prováděly, 9. měl časový prostor pro to, aby tyto změny v počítači provedl a 10. již v minulosti své pravomoci ve vztahu k systému GAETAN zneužíval (výpověď svědka F. G.). Sdílel též názor soudu prvního stupně, že uvedené jednání představuje hrubé porušení povinností zaměstnance vyplývajících z ustanovení § 301 písm. a) a c) zákoníku práce. Přetížení letadla totiž může ohrozit bezpečnost a plynulost leteckého provozu, zejména může způsobit nehodu letadla, což bezprostředně ohrožuje cestující na životě a zdraví. Závažnost žalobcova jednání je zdůrazněna i tím, že žalobce neoprávněným zásahem do systému GAETAN porušil též interní předpisy žalovaného, s nimiž byl řádně seznámen, především čl. 2.1.1. interního předpisu zvaného „Operation control and supervision“, postupoval v rozporu s čl. 3. Manuálu pro pozemní provoz část C a v neposlední řadě též porušil nařízení Evropské unie č. 859/2008 ze dne 20. září 2008 (OPS 1.020, OPS 1.085, OPS 1.120 a OPS 1.605). Nelze ani přehlédnout, že v případě žalobce nešlo o první incident v porušení pracovní kázně, neboť již v říjnu 2008 vypnul navigaci letadla bez vědomí velitele. Odvolací soud odmítl námitku žalobce, že předsedkyně senátu Mgr. P.A., které byla věc přidělena podle rozvrhu práce, byla „podjatá“ (vyloučena z projednávání a rozhodnutí této věci), neboť „jednání dne 25. března 2010 se zúčastnila jako veřejnost stážistka - studentka druhého ročníku právnické fakulty, která byla přítomna též poradě senátu“. V této souvislosti vzal v úvahu, že se „nejednalo o

závěrečnou poradou před vyhlášením rozsudku, ale o průběžnou poradou v průběhu řízení ohledně dalšího procesního postupu, pokud jde o provádění dalších důkazů“, a ani skutečnost, že tato studentka měla komunikovat s předvolaným svědkem Ing. M. T. na chodbě soudu, pochybnosti o nepodjatosti předsedkyně senátu nezakládá, neboť uvedená stážistka se jednání zúčastnila pouze jako veřejnost a na rozhodovací činnosti soudu se nijak nepodílela.

V dovolání proti rozsudku odvolacího soudu žalobce namítá, že odvolací soud (i soud prvního stupně) nesprávně vyložil ustanovení § 37 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 14 odst. 1 o. s. ř. Smyslem zákazu přítomnosti jakékoliv jiné osoby při poradě senátu je podle dovolatele jednoznačně vyloučení jakékoliv možnosti nepatřičného ovlivnění právního názoru senátu ve smyslu principu nezávislosti soudů a soudců. Uvedené ustanovení přitom ve svém zákazu nikterak nerozlišuje, o jaký typ porady senátu se jedná, neboť z logiky věci může k možnosti či přímo k nežádoucímu ovlivnění právního názoru dojít na kterékoli z nich. Navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná navrhla, aby dovolání bylo odmítnuto, neboť „ze znění a systematiky § 30 o. s. ř. je zřejmé, že upravuje postup při poradě senátu, při níž je přijímáno rozhodnutí (tj. rozsudek či usnesení).

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání žalobce podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád ve znění do 31. 12. 2012 (dále jen „o. s. ř.“), neboť dovoláním je napaden rozsudek odvolacího soudu, který byl vydán před 1. 1. 2013 (srov. Čl. II bod 7. zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb. ve znění pozdějších předpisů a další související zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) a že je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 o. s. ř. (otázka výkladu ustanovení § 14 odst. 1 o. s. ř. ve vztahu k ustanovení § 37 odst. 1 o. s. ř. nebyla dosud v rozhodování dovolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena), přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání žalobce je opodstatněné.

V projednávané věci (jak vyplývá z protokolu o jednání před Obvodním soudem pro Prahu 6 ze dne 25. 3. 2010) bylo při jednání dne 25. 3. 2010 v 9:50 hod. vyhlášeno usnesení, že „jednání se na 10 minut přerušuje za účelem porady senátu o dalším procesním postupu“. V 10:00 hodin bylo v jednání pokračováno a na výslovnou žádost zástupce žalobce bylo zaprotokolováno, že „poradě o postupu senátu ohledně dalšího dokazování přítomna studentka právnické fakulty, tč. na stáži u zdejšího soudu“. To, že obsah protokolu odpovídá tomu, co se dne 25. 3. 2010 při jednání soudu prvního stupně v této věci (mimo jiné) odehrálo, není mezi účastníky sporné a správnost protokolace není namítána.

To, že poradě senátu dne 25. 3. 2010 byla přítomna kromě členů senátu a zapisovatele ještě další osoba (studentka - stážistka) a že tak ve věci rozhodoval vyloučený soudce, namítal žalobce již v odvolání proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 7. 9. 2010, č. j. 19 C 299/2008-96. Tuto námitku však odvolací soud odmítl s tím, že se „nejednalo o závěrečnou poradou před vyhlášením rozsudku, ale o průběžnou poradou v průběhu řízení ohledně dalšího procesního postupu, pokud jde o provádění dalších důkazů“, a že ani skutečnost, že tato studentka měla komunikovat s předvolaným svědkem Ing. M. T. na chodbě soudu, pochybnosti o nepodjatosti předsedkyně senátu nezakládá, neboť uvedená stážistka se jednání zúčastnila pouze jako veřejnost a na rozhodovací činnosti soudu se nijak nepodílela.

Správnost tohoto právního závěru odvolacího soudu dovolatel napadá.

Podle ustanovení § 14 odst. 1 o. s. ř. soudci a přísedící jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí

věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jejich nepodjatosti.

Podle ustanovení § 37 odst. 1 o. s. ř. senát rozhoduje po poradě; kromě členů senátu a zapisovatele nesmí být nikdo jiný poradě přítomen.

Požadavek, aby poradě senátu nebyl přítomen nikdo jiný než členové senátu a zapisovatel, není samoučelný. Jsou jím sledovány zejména dva cíle. Prvním z nich je objektivní (vnější) zajištění (vytvoření) podmínek, aby byl naplněn požadavek vyplývající z čl. 95 odst. 1 Ústavy, čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a § 62 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), totiž, aby o věci rozhodoval nezávislý a nestranný soud soudcem, který je při rozhodování vázán jen zákonem a mezinárodní smlouvou, který se řídí právním řádem České republiky, vykládá jej podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a v souladu s ním rozhoduje nezávisle, nestranně a spravedlivě. Druhým je zajistit, aby tyto požadavky na kvalitu soudu a soudce při rozhodování byly jako naplněné dávány najevo. Jinak řečeno, nejde jen o to, aby soudce měl skutečně vytvořeny podmínky pro nezávislé a nestranné rozhodování při splnění dalších uvedených požadavků, ale aby takto bylo rozhodování soudce také vnímáno. Uvedené vztaheno do požadavku ustanovení § 37 odst. 1 o. s. ř. znamená, že smyslem tohoto ustanovení je vytvoření takových podmínek, aby k tvorbě rozhodnutí soudu bylo přistupováno bez nebezpečí možného ovlivnění ze strany jiných osob a aby bylo zajištěno nezávislé rozhodování senátu. Vstoupila-li proto do jednací síně, v níž probíhala porada senátu, nebo byla-li poradě senátu přítomna jiná osoba (mimo členy senátu a zapisovatele), je dána pochybnost o nepodjatosti senátu, neboť za této situace nelze jednoznačně vyloučit (s ohledem na to, že šlo o poradě senátu, to ani objektivně není možné), že tito soudci získali o věci poznatky neprocesním způsobem (srov. obdobně rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 7. 1993, sp. zn. 6 Cdo 74/92, uveřejněný v Bulletinu Vrchního soudu v Praze č. 2, ročník 1994, pod číslem 12). Účastníci řízení se totiž mohli důvodně domnívat, že další osoba (osoby) se mohla na formulaci (tvorbě) rozhodnutí senátu podílet.

Na uvedeném závěru nemůže nic změnit ani úvaha odvolacího soudu, že se „nejednalo o závěrečnou poradě před vyhlášením rozsudku, ale o průběžnou poradě v průběhu řízení ohledně dalšího procesního postupu, pokud jde o provádění dalších důkazů“. Ustanovení § 37 odst. 1 o. s. ř. v první řadě nestanoví, že by se vztahovalo pouze na „závěrečnou poradě“ senátu, tedy poradě senátu bezprostředně před vyhlášením rozhodnutí ve věci; občanský soudní řád ani mezi „závěrečnou“ a jinou poradě senátu nerozlišuje. Navíc není žádného rozumného důvodu, proč by požadavek ustanovení § 37 odst. 1 o. s. ř. neměl být uplatňován při každé poradě senátu. Jakákoli poradě senátu (kdykoli v průběhu řízení) je totiž naplňováním požadavku, aby rozhodnutí soudu tam, kde má být rozhodováno v senátě, bylo skutečně rozhodnutím přijatým v součinnosti všech členů senátu, při splnění požadavku vyloučení nebezpečí možného ovlivnění ze strany jiných osob a zajištění nezávislého rozhodování senátu. Na újmu tohoto požadavku naopak nemůže být, proběhne-li (tichá) poradě senátu bez toho, že by jednání bylo přerušeno a soud se odebral k poradě. V takovém případě totiž odpadá ono nebezpečí, že by soudci mohli při poradě získat o věci poznatky neprocesním způsobem (nemá je kdo případně ovlivnit). Na překážku v takovém případě není, že v místnosti (jednací síni), kde taková poradě senátu probíhá, budou zpravidla přítomny další osoby (účastníci řízení, veřejnost), ale jde o to, aby zde nebylo podezření, že tyto osoby (některá z nich) mohly působit na soudce při formování jeho (jejich) názoru na věc.

Nejvyšší soud ČR proto dospěl k závěru, že, byla-li jakékoli oddělené poradě senátu v průběhu řízení přítomna jiná osoba (mimo členy senátu a zapisovatele), je dána pochybnost o nepodjatosti senátu. To neplatí, proběhne-li (tichá) poradě senátu bez toho, že by jednání bylo přerušeno a soud se odebral k poradě.

Jak již bylo výše uvedeno, v projednávané věci poradě senátu soudu prvního stupně dne 25. 3. 2010 byla přítomna kromě členů senátu a zapisovatele ještě další osoba (studentka - stážistka). I když se nejednalo o „závěrečnou poradou před vyhlášením rozsudku“, ale o průběžnou poradou během řízení ohledně dalšího procesního postupu, týkajícího se provádění důkazů, je dána pochybnost o nepodjatosti senátu, neboť za této situace nelze jednoznačně vyloučit (s ohledem na to, že šlo o poradou senátu, to ani objektivně není možné), že tito soudci získali o věci poznatky neprocesním způsobem. Ve věci tak rozhodoval (oproti názoru odvolacího soudu) vyloučený soudce ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 o. s. ř.

Z uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek odvolacího soudu není správný; Nejvyšší soud České republiky jej proto zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o. s. ř.). Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí též pro rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i rozhodnutí soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně (Obvodnímu soudu pro Prahu 6) k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)